

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.019/2022/4.

A tanács tagjai:

Dr. Kovács Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Dzsula Marianna bíró

Dr. Stark Marianna bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperesek:

felperes1 (cím1) I. rendű

felperes2 (cím2) II. rendű

Az I.-II. rendű felperesek képviselője:

Papp Gábor Ügyvédi Iroda (cím3; ügyintéző: dr. Sztanó Judit ügyvéd)

Az alperes:

alperes (cím4)

Az alperes képviselője:

Balsai Ügyvédi Iroda (cím5; ügyintéző: dr. Ifj. Balsai István ügyvéd)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I.-II. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.119/2022/7/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 22.P.22.747/2020/33.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.-II. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 190.500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A Kúria kötelezi az I. rendű felperest 400.000 (négy százezer) forint, a II. rendű felperest 350.000 (háromszázötvenezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére az esedékesség napjáig az államnak - az állami adó- és vámhatóság illetékbevételei számlájára. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű felperes 2018. július 1-től kirendeléssel, majd 2018. november 1-től kinevezéssel a Szegedi Törvényszék büntető kollégiumába beosztott bíró. A II. rendű felperes építőipari tevékenységgel foglalkozó gazdasági társaság, amelynek tulajdonosai az I. rendű felperes és házastársa. A II. rendű felperes közbeszerzési eljárások keretében 2018-ban több vállalkozási szerződést kötött építőipari munkák elvégzésére Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatával, illetve a tulajdonában álló cégekkel. A II. rendű felperest összesen nettó 193 millió forint vállalkozói díj illette meg, melyek közül a legjelentősebb projektből származó vállalkozói díj nettó 84.240.329 forint volt.

[2] Az ún. „név-ügy” elnevezéssel ismert, csődbűncselekmény büntette miatt indult büntetőeljárásban az I. r. felperes a Szegedi Törvényszék másodfokú tanácsának tagjaként 2019 decemberében szavazó bíróként részt vett az ítélelhozatalban. A Szegedi Járásbíróság 2018. november 20-án kelt ítéletében a név-ügy I., II. és III. rendű vádlottjának büntetőjogi felelősségét állapította meg társtettesként a hitelezők kielégítésének megghiúsításával elkövetett, a tényleges vagyonsökkenés különösen jelentős mértékű csökkenésével járó csődbűncselekmény büntette miatt, ezért őket szabadságvesztés büntetésre, pénzbüntetésre és a közügyektől eltiltásra ítélte. A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a 2019. december 13-án kelt ítéletével bizonyítottság hiányában a vádlottakat az ellenük emelt vád alól felmentette. A fellebbezések folytán indult harmadfokú eljárásban a Pécsi Ítéltábla a 2020. július 30-án hozott végzésével az I. rendű vádlottal szemben – annak halála miatt – a büntetőeljárást megszüntette. A Szegedi Törvényszék ítéletének a II. és III. rendű vádlottakra vonatkozó részét hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította. Döntésének indokaként azt jelölte meg, hogy a másodfokú bíróság felmentéshez vezető tényállásának a megváltoztatására nem volt törvényes lehetőség; a másodfokú bíróság ítélete részben hiányos, részben felderítetlen, részben ellentétes az ügyiratok tartalmával.

[3] Az I. rendű felperes részvételével hozott másodfokú ítéletet követően az alperes által üzemeltetett név4 internetes oldalon cikksorozat jelent meg azzal kapcsolatban, hogy az elsőfokú, a név-vezéreket elmarasztaló ítélettel szemben a másodfokú bíróság a vádlottakat felmentette. A cikkek kitértek arra, hogy a név Zrt. nevű cég milliárdokkal gazdagodott az állami, majd önkormányzati megrendelések nyomán, szerepeltették a felmentő ítélet meghozatalában közreműködő bírák, így az I. rendű felperes személyét is, aki a szintén építőipari tevékenységgel foglalkozó II. rendű felperes ügyvezetőjének házastársa és vele együtt a cég tulajdonosa. A cikkek ismétlődő közlése szerint a II. rendű felperes több esetben szintén Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatától, illetve annak cégeitől kapott közbeszerzések során nagy értékű megbízásokat, ezért az I. rendű felperes érintettségét, elfogultságát, összeférhetetlenségét hozták összefüggésbe a felmentő ítélettel és a II. rendű felperes vagyongyarapodásával, illetve az I. rendű felperes és házastársa vagyoni helyzetével. A cikkekben beszámoltak arról, hogy az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnöke jelentéstételre és igazgatási vizsgálat lefolytatására hívta fel a Szegedi Törvényszék

elnökét, a Szegedi Törvényszék elnöki álláshelyére kiírt pályázatot eredménytelenné nyilvánította; illetve a Szegedi Törvényszék elnöke a büntető kollégiumvezető-helyettesével és további két bíróval szemben fegyelmi eljárást indított.

[4] A cikksorozatban a következő – perben sérelmezett – írások jelentek meg:

I. cikk: „cikk címe1” (2019. december 16.):

„Lehet, hogy nem is véletlen a név-ügyben másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék felmentő ítélete...”. „Ha bárkiben felmerülne, milyen szerencsések ezek a név-vezérek, hogy pont egy ilyen bírót fogtak ki...” (I/1. közlés).

„Nem mondhatni, hogy az üzleti életben a helységi munkák előtt a felperes1–Kárpáti házaspár kaszált volna. [...] ...igencsak szép eredmény egy fiatal házaspárnak ennyiből egy ilyen, alább látható pompás otthont teremteni helység helyén.” (I/2. közlés). A cikkben látható az I. rendű felperes és házastársa családi házának fényképe.

„... a bírónő családi cégének éves bevétele korábban soha nem volt annyi, mint amit egy év alatt név1től kaptak a másodfokú név-per előtt. [...] ... tehát a bírónő és párja kevesebb, mint fél év alatt keresett annyit az önkormányzati munkákkal, mint máskor piaci munkákkal egy teljes év alatt...” (I/3. közlés).

[5] Az alperes a cikkbe illesztette a Fővárosi Törvényszéken 19.P.20.321/2020. számon indult sajtó-helyreigazítási perben 2020. március 5-én megkötött egyezség folytán kialakult helyreigazítás szövegét, amely szerint „...valótlannal állítottuk, hogy a bírónő családi cégének éves bevétele korábban soha nem volt annyi, mint amit egy év alatt név1től kaptak a másodfokú név-per előtt. Továbbá valótlannal állítottuk, hogy a bírónő és párja kevesebb, mint fél év alatt keresett annyit az önkormányzati munkákkal, mint máskor a piaci munkákkal egy teljes év alatt. Ezzel szemben az a valóság, hogy az név2 Kft. a konzorciumi szerződés alapján a vállalkozói díj 11,26%-ára jogosult, ami mindösszesen 59.962.860 forint”.

[6] II. cikk: „cikk címe2” (2019. december 17.)

„Lecsupaszítva a történeteket a tényekre: a név-ügyben név1 beszállítója felmentette név1 beszállítóit – vagy legalábbis közreműködött a felmentésben (II/1. közlés).

Azt is bemutattuk, hogy az ekkora volumenű munkák kifejezetten kiugrónak számítottak a kicsi cég életében, ugyanis korábban az éves bevételeik kevesebb volt, mint amennyit a három rövid határidejű munkáért kaptak (II/2. közlés).

„A bíróról, a bírók jogállásáról szóló törvényben találtunk egy passzust, ami alapján felmerül, hogy egyáltalán lehet-e gazdasági vállalkozása egy bírónak, pláne olyan, amelyik közpénzeket nyer” (II/3. közlés).

[7] III. cikk: „cikk címe3” (2019. december 19.)

„Hogyan gondolhatta a név vezetőit felmentő bírói tanács három tagja, hogy ezt megúszhatja? Miért gondolta azt ez a három bíró, hogy nem lesz helyi – és persze országos – botrány abból, hogy ezt a helység környékén számtalan kis- és középvállalkozást és családot tönkretévő társaságot felmentik? Miért hihették azt, hogy ez az ítélet is elsikkad majd a vállalhatatlan bírósági döntések tengerében?” (III/1. közlés).

„A szegedi bírók politikai sérthetetlenségük felőli teljes bizonyosságukban merték megtenni, hogy egy kívülről és az elsőfokú bíróság szerint is nyilvánvaló ügyben felmentik a hozzájuk finoman szólva is közel álló ügyben a vádlottakat. Már ahhoz is hatalmas »bátorság« kellett, hogy eleve ne jelentsenek elfogultságot. De annyira részei a helyi viszonyoknak, hogy minden valóságérzéküket elvesztették már” (III/2. közlés).

[8] IV. cikk: „cikk címe4” (2020. január 6. – 1. cikk).

„...felperes1 bírónő családi cége két nappal a felmentő ítélet előtt adott le számlát név1-nek, akik az ítélet után fizettek is” (IV/1. közlés).

„...két olyan bíró is tagja volt a név1 beszállítóinak számító név-vezéreket felmentő bírói tanácsnak, akik lekötöztették a helységi szocialista városvezetésnek. Az egyik bírónő, felperes1 és férje építőipari cége 800 milliós megrendelést kapott a várostól a név-ügy másodfokú tárgyalása előtt” (IV/2. közlés).

[9] Az alperes a cikkbe illesztve a helyreigazítási perben született egyezségnek megfelelően helyreigazítást tett közzé: „...valótlanul állítottuk azt, hogy »Az egyik bírónő, felperes1 és férje építőipari cége 800 milliós megrendelést kapott a várostól«. A valóság ezzel szemben az, hogy a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatával létrejött valamennyi szerződés alapján az név2 Kft. mindösszesen nettó 193 millió forint vállalkozói díj illeti meg, amelyet összevetve az írás által megjelölt 2018. évi árbevételi adattal megállapítható, hogy az meg sem közelíti a lap által megjelölt korábbi pénzügyi árbevételt. Ugyanezen cikkünkben valótlanul állítottuk azt, hogy felperes1 bírónő családi cége két nappal a felmentő ítélet előtt adott le számlát név1-nek, akik az ítélet után fizettek is. A valóság ezzel szemben az, hogy a teljesítésigazolás megtörtént, de a kifizetés a mai napig nem történt meg”.

[10] V. cikk: „cikk címe5” (2020. január 6. - 2. cikk).

„...felperes1 bírónő családi vállalkozása több, mint 800 millió forint közpénzzel lett gazdagabb a helységi városvezetésnek hála, véletlenül éppen a felmentő név-ítélet előtt. [...] Az összesen 1 milliárdos költségvetésű projektben a szerződés szerint bruttó 950 millió 135 ezer 146 forint jutott az név2nek. Ebből a nettó vállalkozói díj 722 millió 838 ezer 560 forint volt.” (V/1. közlés).

„...december 17-én érkezett is a számlát a hivatal, másnap pedig a fizetést is visszaigazolták. [...] ...más olyan nagy értékű munkát is találtunk felperes1 bírónőék cégének háza táján, ami összefüggéseket mutat bírói tevékenységével” (V/2. közlés).

[11] Ezen cikkben az alperes a sajtó-helyreigazítási perben megkötött egyezség alapján helyreigazítást tett közzé: „Valótlanul állítottuk, hogy a bírónő családi vállalkozása több, mint 800.000.000 Ft közpénzzel lett gazdagabb a helységi városvezetésnek hála, véletlenül éppen a felmentő név-ítélet előtt. A valóság ezzel szemben az, hogy a teljesítésigazolás megtörtént, azonban a számla kifizetésére egyelőre nem került sor. [...] ...valótlanul állítottuk, hogy az összesen 1 milliárdos költségvetésű projektben a szerződés szerint bruttó 950.135.146 Ft jutott az név2-nek. Ebből a nettó vállalkozói díj 722.838.560 forint volt. A valóság ezzel szemben az, hogy a szerződés alapján a teljes konzorcium vállalkozói díjból az név2 Kft. mindösszesen nettó 84.240.329 forint vállalkozói díj illette meg”.

[12] A VI. cikk: „cikk címe6” (2020. szeptember 8.).

„Ha ez nem lenne elég, felperes1 céges ügyeiben kapcsolatban állhatott a név-ügy egyik vádlottjának védőjével, név3 ügyvéddel” (VI/1. közlés).

„...elfelejtette jelezni: férjével közös cége szintén beszállítója lett nem is olyan régen a Szegedi Önkormányzatnak, illetve az önkormányzati cégnek. [...] Számláikat egyébként az ítélethirdetés előtt állították ki és küldték meg az önkormányzatnak” (VI/2. közlés).

[13] Az I. rendű felperes és házastársa gyermekeikkel helységben élnek. A perbeli sajtóközlemények megjelenését követően ismeretségi körükben, kollégáik előtt magyarázkodásra kényszerültek, az I. rendű felperes számos támadó, sértő, lealacsonyító, trágár hangvételű Messenger-üzenetet kapott számára ismeretlen magánszemélyektől.

[14] Az OBH elnöke 2020 januárban belső vizsgálatot rendelt el a név-ügyben, amely több adminisztratív, igazgatási szabálytalanságot tárt fel. Az ügyészség megvizsgálta a jelentést és arra a megállapításra jutott, hogy a tanácsban részt vett bírák vonatkozásában,

illetve az ügyelosztással kapcsolatban – a fegyelmi felelősségen kívül – nem merült fel olyan körülmény, amely bűncselekmény gyanúját vetette fel, továbbá a közérdekvédelmi ügyészi feljelentés sem indokolt.

[15] A Szegedi Törvényszék elnöke az Országos Bírói Tanácsnál (a továbbiakban: OBT) 2020. január 8-án az I. rendű felperes vagyonyilatkozatával kapcsolatos ellenőrzési eljárást kezdeményezett az I. cikk alapján azzal, hogy bár az I. rendű felperesnél a vagyonyilatkozat-összevetési eljárás adatai alapján vagyongyarapodás nem volt megállapítható, indokolt az OBT ellenőrzési eljárása. Az OBT 2020. március 4-én kelt határozatával megállapította, hogy a vagyonyilatkozat-ellenőrzési eljárás lefolytatásának törvényi feltételei nem állnak fenn, mert a törvényszék elnöke által lefolytatott vagyonyilatkozat-összevetési eljárás adatai a bejelentésnek tekintett újságcikkben foglalt vagyongyarapodást nem igazolták, ilyenre az eljárás egyéb iratai sem utaltak.

[16] Az I. rendű felperest a munkahelyén 2020. január 9-én tájékoztatták arról, hogy az I. cikkben írtakkal összefüggésben fegyelmi eljárás indul vele szemben és annak lezárultáig ítélkező tevékenységet nem végezhet. Az I. rendű felperes 2020. nyaratól büntetés-végrehajtási bíróként tevékenykedett. A fegyelmi eljárás a Szegedi Törvényszék elnökének kezdeményezésére 2020. április 21-én indult és 2020. október 1-jén jogerős felmentő határozattal fejeződött be. Ebben megállapították, hogy a kizártság vizsgálata a büntetőeljárás keretein belül lehetséges; a fegyelmi bíróság a kizártság kérdésében való döntéshozatalra jogosultságot nem veheti át és nem vonhatja el az eljárási törvények szerint eljárni jogosult szervtől. Az I. rendű felperesnek az név2 Kft.-ben fennálló tagsági viszonya nem esik bejelentési kötelezettség alá, így a bejelentés elmulasztása nem fegyelmi vétség. Az I. rendű felperes 2021. június 1-től ismételten a Szegedi Törvényszék – egy másik – másodfokú tanácsába beosztott büntetőbíróként tevékenykedik.

A felperések keresete és az alperes ellenkérelme

[17] Az I. és II. rendű felperések keresetükben a sérelmezett cikkekben kifogásolt közlésekkel a jóhírnévhez, illetve az I. rendű felperes a becsülethez való joguk megsértését és egyéb jogkövetkezmények alkalmazását kérték.

[18] Az I. rendű felperes a I/1. közléssel kapcsolatban annak megállapítását kérte, miszerint azt a valós tény, hogy Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata és a II. rendű felperes között szerződéses kapcsolat állt fenn, abban a hamis színben tüntették fel, hogy az ügylet, illetve az annak alapján teljesített kifizetések ítélkező tevékenységével összefüggésben vannak, azok az ítélkező tevékenységében befolyásolták. Amennyiben az I/1. kijelentés véleménynek minősül, másodlagosan a becsülethez való jogának sérelmét kérte megállapítani. A I/2. közlés kapcsán kérte megállapítani: az alperes azt a valós tény, hogy a cikkben megjelölt lakóingatlan az ő tulajdona, abban a hamis színben tüntette fel, hogy a házat, illetve az annak megvásárlásához szükséges pénzeszközt az ő és házastársa jövedelméből nem fedezhették, így azt az írásban valótlanul állított összefonódás eredményeképpen jogszabályba ütköző módon szerezhették.

[19] A II. cikk megjelölt kitételeivel kapcsolatban az I. rendű felperes annak megállapítását kérte, hogy azt a valós tény, miszerint Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata és a II. rendű felperes között szerződéses kapcsolat állt fenn, abban a hamis színben tüntették fel, hogy az I. rendű felperes jogszabálysértő módon járt el és bíróként összeférhetetlenséget eredményezett a korlátozott tagsági jogviszonya, illetve, hogy az ügylet és az annak alapján teljesített kifizetések összefüggésben vannak ítélkező tevékenységével és őt e tevékenységében befolyásolták. Amennyiben a II. cikk közlései véleménynek minősülnének, úgy a becsület védelméhez fűződő jogának megállapítását kérte.

[20] Az I. rendű felperes a III. cikkből idézett kitételek (III/1-2. közlés) kapcsán annak megállapítását kérte, hogy azt a valós tény, miszerint Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata és a II. rendű felperes között létrejött szerződéses kapcsolat állt fenn, abban a hamis színben tüntették fel, hogy az I. rendű felperes korrupt és jogszabályt sértő módon járt el, valamint, bíróként összeférhetetlenséget eredményezett korlátolt tagsági jogviszonya, illetve, az ügylet és az annak alapján teljesített kifizetések az I. rendű felperes ítélkező tevékenységével összefüggésben vannak és őt e tevékenységében befolyásolták. E kitételek véleményként való értékelése esetén, másodlagosan a becsülethez való jogának megsértését kérte megállapítani.

[21] A IV. cikk 2. közlésével kapcsolatban annak megállapítását kérte, hogy az valótlan tényállításként sérti a jóhírnévhez való jogát.

[22] A VI. cikk 1. közlésével kapcsolatban kérte annak megállapítását, hogy az valótlan tényállításként sérti a jóhírnévét, a 2. közlés kapcsán pedig annak megállapítását kérte, hogy az alperes azt a való tény, hogy Szeged Megyei Jogi Város Önkormányzata és a II. rendű felperes között létrejött szerződéses kapcsolat állt fenn, abban a hamis színben tüntette fel, hogy az I. rendű felperes jogszabályt sértő módon járt el, és bíróként összeférhetetlenséget eredményezett a korlátolt tagsági jogviszonya. Annak megállapítását is kérte, hogy a szövegrész azt a hamis látszatot keltette, mintha az I. rendű felperes a II. rendű felperesnél fennállt tagsági viszonyával kapcsolatban valamely bejelentési kötelezettségét elmulasztotta, az ügylet és az annak alapján teljesített kifizetések az ítélkező tevékenységével összefüggének és őt ítélkező tevékenységében befolyásolták, megsértették a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

[23] Az I.-II. rendű felperesek valótlan tényállítás miatt kérték a jóhírnévhez való joguk sérelmének a megállapítását az I. cikk 3. közlése, az V. cikk címének „névlék pedig az ítélethirdetés után fizettek” fordulata, valamint az V. cikk 1. és 2. közlése, továbbá a IV. cikk 1. közlése és 2. közlésének a „Az egyik bírónő, felperes1 és férje építőipari cége 800 millió megrendelést kapott a várostól a név ügy másodfokú tárgyalása előtt” fordulata kapcsán.

[24] A jogsértés megállapítása mellett kérték az alperes eltiltását a további jogsértéstől, továbbá elégtétel adására, továbbá az I. rendű felperes öt millió forint, a II. rendű felperes négy millió forint sérelemdíj és kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

[25] A felperesek keresetüket a jogalap tekintetében az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1)-(2) bekezdésére, a 2:43. § d) pontjára, a Ptk. 2:45. § (1)-(2) bekezdésére, a jogkövetkezmények körében a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a)-c) pontjára, a 2:52. §-ára, valamint a Ptk. a 6:48. § (1) bekezdésére és a 6:155. §-ára alapították.

[26] Az I.-II. rendű felperesek keresetük indoklásában előadták, hogy a kifogásolt kitételek elsődlegesen tényállításoknak minősülnek, de másodlagosan véleményként értékelve is sértik a becsülethez való jogaikat. Álláspontjuk szerint a kifogásolt közlések morálisan hiteltelenítették az I. rendű felperest, őt bűncselekmény elkövetésével hozták összefüggésbe, illetve azok a II. rendű felperes szakmai tevékenységének hátrányos megítélésére is kihatással voltak. Az alperes újságírója a közös ingatlan vonatkozásában meggyőződhetett volna az ingatlanszerzés, illetve az építkezés időpontjáról. Az I. rendű felperes előadta, hogy nem volt jogszabályi kötelezettsége tagsági viszonyának bejelentése, vállalkozói díjra pedig a II. rendű felperes jóval kisebb összegben volt jogosult, mint azt a cikkek jelezték. Hivatkoztak arra is, hogy egyes közlések valótlanosságát a helyreigazítás teljesítésével az alperes elismerte. A vállalkozási szerződés, illetve a II. rendű felperes mérlegadatai nyilvánosak voltak, továbbá kiemelték azt, hogy a vállalkozási szerződés alapján kifizetésre az ítélethirdetés után még nem került sor. A felperesek hangsúlyozták, hogy az I. rendű felperes tisztségénél fogva nyilvánosan nem válaszolhatott, nem védekezhetett a cikksorozattal szemben, a valótlan

közlések a személyén keresztül az igazságszolgáltatásba vetett hit és bizalom rombolására is alkalmasak voltak.

[27] A sérelemdíj iránti igény tekintetében előadták, hogy az I. rendű felperes és házastársa lakóhelyükön jóhírnévnek örvendenek, köztisztelőként álló személyek. A sértő és lejárató közlések széles nyilvánosságot kaptak, a cikkeket más médiumok is átvették, ezért folyamatosan magyarázkodásra kényszerültek. Az I. rendű felperes szakmai előmenetelét a cikksorozat ellehetetlenítette, a vele szemben indított eljárások lelkiileg súlyosan megviselték, míg a II. rendű felperes szakmai jóhírnevének rombolására voltak alkalmasak a közlések. A vállalkozás a cikkek megjelenését követően egy 93,5 millió forint összegű nettó megrendeléstől is elesett.

[28] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a cikkek közügyeket tárgyaltak meg, ezért a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezik, figyelemmel az Alkotmánybíróság által is kialakított gyakorlatra. A cikkeket a maguk összefüggésében, egészében kell értékelni. Az adott esetben az „összeférhetetlenség”, valamint az „elfogultság” kifejezéseket nem jogi hanem hétköznapi értelmük szerint kell értékelni. A kifogásolt cikkek a közérdeklődésre számot tartó név-ügy, és a publikációkban felsorakoztatott tények közötti összefüggéseket elemezte. Az újságíró az alapvető feladatát látta el, amikor felhívta az OBH figyelmét az esetleges szabálytalanságok miatti kizárások szükségességének vizsgálatára. A név-ügyben érintett több bíró, így az I. rendű felperes is elvesztette a pártatlanság látszatát, melynek kapcsán fegyelmi vizsgálat elrendelésére is sor került, az újságíró felvetései tényalappal rendelkeztek. Az alperes értékelése szerint az I. rendű felperes az általa megaláznak ítélt helyzetet maga idézte elő, amikor összeférhetetlenségét, érdekelttségét, illetve annak látszatát nem jelezte. A cikkek arról a speciális helyzetről formáltak véleményt, hogy az I. rendű felperes olyan büntetőügy másodfokú tanácsában járt el bíróként és vett részt felmentő ítélet meghozatalában, amelyben a vádlottak cégét ugyanaz az önkormányzat látta el jelentős bevételt eredményező munkákkal, mint a II. rendű felperest.

Az első- és másodfokú ítélet

[29] Az elsőfokú bíróság ítéletével - a keresetnek részben helyt adva - megállapította, hogy az alperes megsértette

az I. rendű felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az általa üzemeltetett név4 hírportálon 2019. december 16-án megjelent „cikk címe1” című cikkben azt a valós tény, hogy az I. rendű felperes tulajdonosa a cikkben látható lakóingatlan, abban a hamis színben tüntette fel, mintha azt a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatától származó, az név2 Kft. részére adott megrendelésekből származó jövedelemből vásárolta volna;

az I-II. rendű felperesek jóhírnév védelméhez fűződő jogát azzal, hogy ugyanezen cikkben azt a valótlan tény állította, hogy a bírónő családi cégének éves bevétele korábban soha nem volt annyi, mint amit egy év alatt név1-től kaptak a másodfokú név-per előtt, illetve, hogy a bírónő és párja kevesebb, mint fél év alatt keresett annyit az önkormányzati munkákkal, mint máskor piaci munkákkal egy teljes év alatt;

az I-II. rendű felperesek jóhírnév védelméhez fűződő jogát azzal, hogy a név4 hírportálon 2020. január 6-án „cikk címe7” című cikkben valótlanul állította, hogy név1-ék az ítélethirdetés után fizettek, illetve hogy felperes1 bírónő családi vállalkozása több, mint 800 millió forint közpénzzel lett gazdagabb a helységi városvezetésnek hála, véletlenül éppen a felmentő név-ítélet előtt, továbbá hogy az összesen 1 milliárdos költségvetésű projektben a szerződés szerint bruttó 950 millió 135 ezer 146 forint jutott az név2-nek, ebből a nettó vállalkozói díj 722 millió 838 ezer 560 forint volt, illetve, hogy december 17-én érkezett is a számlát a hivatal, másnap pedig a fizetést is visszaigazolták;

az I-II. rendű felperesek jóhírnév védelméhez fűződő jogát azzal, hogy a név⁴ hírportálon 2020. január 6-án a „cikk címe⁴” című cikkben valótlanul állította, hogy „felperes¹ és férje építőipari cége 800 milliós megrendelést kapott a várostól a név-ügy másodfokú tárgyalása előtt, valamint hogy felperes¹ bírónő családi cége két nappal a felmentő ítélet előtt adott le számlát név¹-nek, akik az ítélet után fizettek is.”

[30] Az elsőfokú bíróság eltiltotta az alperest a további jogsértéstől és kötelezte, hogy 8 napon belül a név⁴ hírporál főoldalán 24 óra időtartamban közlemény formájában tegye közzé az ítélet jogsértést megállapító rendelkezéseit és fejezze ki sajnálkozását a jogsértések miatt. Az alperest az I. rendű felperes részére 1 millió forint, a II. rendű felperes részére 500.000 forint és kamatai megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és rendelkezett az elsőfokú eljárás költségeiről és illeték viseléséről.

[31] Az elsőfokú bíróság döntését a Ptk. 2:42. § (1), (2) bekezdésére, a 2:43. §-ának *d*) pontjára, a 2:45. § (1), (2) bekezdésére és a Ptk. 3:1. § (3) bekezdésére alapozta. Megállapította, hogy a perbeli cikkek a név-ügyben 2019. december 13-án hozott másodfokú felmentő ítélet meghozatalában részt vevő másodfokú bírói tanács tagjainak, illetve az ügyet kiosztó bírónak a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatához fűződő kapcsolatát tárták fel; felvetve a másodfokú felmentő ítéletet hozó bírák elfogultságát. A közlések ténybeli alapja az volt, hogy az I. rendű felperes szavazó bíróként részt vett a másodfokú ítélet meghozatalában; az I. rendű felperes és házastársa közös tulajdonában áll a II. rendű felperes; ez a cég a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatától vállalkozási szerződések keretében a név Zrt.-hez hasonlóan megrendeléseket kapott. Az elsőfokú bíróság úgy értékelte, hogy az ún. név-per és az azzal kapcsolatos információ közérdeklődésre számot tartó közlésnek, közügynek tekinthető.

[32] Az elsőfokú bíróság valamennyi kifogásolt közlés esetében megállapította a felperesek keresetösségi jogát és a PK 12. számú állásfoglalás alapján azt vizsgálta, hogy a kifogásolt közlések tényállításnak vagy a tényekből levont, okszerű következtetésnek, véleménynek, értékelésnek minősültek-e. Külön értékelte, hogy a cikkek sorozatot alkottak, kapcsolódtak egymáshoz, több esetben visszautalás történt a korábbi cikkekre.

[33] Az elsőfokú bíróság tételesen vizsgálta az egyes cikkek kifogásolt közléseit és mind az I. mind a II. rendű felperes esetében a keresetet részben találta alaposnak. Az I. cikk 1. közlését újságírói véleménynek, következtetésnek tekintette, amellyel kapcsolatban a jóhírnév megsértése nem állapítható meg. Ténybeli alapként rögzítette, hogy az I. rendű felperes a név-ügyben ítéletet hozó másodfokú büntetőtanácsban részt vett; az I. rendű felperesnek a házastársával közös cége a II. rendű felperes, aki a név Zrt.-hez hasonlóan az építőiparban tevékenykedett, és a Szegedi Önkormányzattól, illetve cégeitől nagyobb összegű megrendeléseket kapott, az újságíró következtetéseket vont le arra nézve, hogy az I. rendű felperes is közvetetten, a vádlottakhoz hasonlóan üzleti kapcsolatban állt az önkormányzattal, ez pedig hatással lehetett ítélezési tevékenységére és nem kellett volna az ügyben bíróként eljárnia. A ténybeli alapokra tekintettel ezt a véleményt nem találta okszerűtlennek, ezért ezt a kereseti kérelmet elutasította. Megítélése szerint a közlés véleményként sem volt indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó. Összességében nem keltette azt a hamis látszatot, hogy az I. rendű felperes a felmentő ítélettel korrupciós bűncselekményt valósított meg, és ennek tényét sem állította. Az I/2. közlés első fordulatát, amely szerint nem lehet mondani, hogy a helységi munkák előtt a házaspár „kaszált volna”, szintén értékítéletet hordozó véleménynyilvánításnak minősítette, mely a II. rendű felperes korábbi gazdasági eredményeire tekintettel jóhírnév-sértés megállapítására nem alkalmas. Az I/2. közlés második fordulatát, amely arra vonatkozott, hogy „igencsak szép eredmény egy fiatal házaspárnak ennyiből egy ilyen, alább látható pompás otthont teremteni helység helyén” a hozzá társított fényképpel együtt tényállításként értékelte, amelynek lényege, hogy az I. rendű

felperes nem bíróként szerzett jövedelméből vásárolta az ingatlant, mert a házaspár a „helységi munkák” előtt jelentős bevételre nem tett szert. A jóhírnévhez való jog megsértését ebben a körben azért állapította meg, mert a közlés azt sugallja, hogy az I. rendű felperes a házastársával együtt jövedelméből ilyen ingatlant nem vásárolhatott, az a pénzösszeg valamilyen nem átlátható, de a Szegedi Önkormányzathoz kötődő jövedelemforrásból származott.

[34] A 2009. december 17-i megjelenésű II. cikk első két fordulátát az elsőfokú bíróság véleménynek minősítette, utalva a korábban megállapított ténybeli alapokra és ebben az esetben is megállapította, hogy a közlés véleményként sem jogsértő, mert kifejezés módjában nem indokolatlanul bántó, hanem csupán leegyszerűsített.

[35] A II. cikk 3. közlését részben valós tényállításnak minősítette, részben pedig újságírói felvetésnek, véleménynek. A cikk itt a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 40. § (2) bekezdését idézte, megszólaltatva szakértőként egy alkotmányjogászt. Valós ténybeli alapként itt azt rögzítette, hogy a II. rendű felperesnek az I. rendű felperes az egyik tulajdonosa, nem korlátlanul felelős tagja, tulajdonostársa pedig a házastársa. Erre alapozva vetette fel, hogy „ez akár egy jogi kiskapu is lehet”. A cikk találgatást, feltételezéseket tartalmaz, mely a vélemény kategóriába sorolható, összeférhetlenséget állító kijelentés nem található a cikkben, ezért a jóhírnév megsértésére alapozott kereseti kérelmet ebben a körben elutasította. A cikk egészéből megállapítható volt, hogy a Bjt. cikkben idézett rendelkezése alapján az I. rendű felperes, mint a II. rendű felperes nem korlátlanul felelős tagja, tulajdonosként a cégben jogilag részt vehetett. Az elsőfokú bíróság ezen cikk tekintetében is megállapította, hogy a közlések véleményként sem alkalmasak a becsület megsértésére, mert nem indokolatlanul bántóak, sértők, megalázók, nem lépik túl a szabad véleménynyilvánítás határát.

[36] A III. cikk (2019. december 19.) megállapításait egyértelműen újságírói véleménynek, következtetésnek minősítette az I. rendű felperesnek a Szegedi Önkormányzathoz fűződő közvetett gazdasági kapcsolódása, ezáltal személyes érintettsége alapján, illetve értékítéletnek minősítette a felmentő határozattal kapcsolatban. Az elsőfokú bíróság szerint a szerző azt az álláspontját fejezi ki az itt kifogásolt kitételek esetében, hogy az I. rendű felperesnek elfogultságot kellett volna bejelentenie az ügyben a pártatlanság látszatának megőrzésére. A közölt vélemény ugyan szélsőséges, erőteljes kritikát tartalmaz, de a közlések valóságtartalma nem vizsgálható, nem bizonyítható, így jóhírnév megsértésének megvalósítására nem alkalmas. A cikk alapvetően azt a véleményt, értékítéletet fogalmazta meg, hogy a másodfokú ügyben eljáró bírának elfogultságot kellett volna bejelenteniük, számolniuk kellett volna a közfelháborodással, ennek súlyát nem mérték fel és pártatlanságuk látszatát sem őrizték meg. Az elsőfokú bíróság szerint ennek a véleménynek is alapjául szolgáltak azok a tények, hogy a II. rendű felperes és Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata között szerződéses kapcsolat volt, az I. rendű felperes pedig a II. rendű felperes egyik tulajdonosa. A III. cikk tekintetében is külön rögzítette a másodlagos kereseti kérelemre figyelemmel az elsőfokú bíróság, hogy az abban foglaltak véleményként sem jogsértők, kifejezés módjukban nem tekinthetők indokolatlanul bántónak. Megállapítása szerint tekintettel kell lenni arra is, hogy az I. rendű felperes közszereplőnek minősül, így fokozottan kell tűrnie a tevékenységével kapcsolatos kritikát.

[37] A IV. cikk (2020. január 6., 1. cikk) IV/2. közlésének első fordulátát újságírói véleménynek, következtetésnek minősítette és megállapította, hogy a „lekötelezettjei” fordulat valóságtartalma nem vizsgálható és nem bizonyítható. Ebben a körben a szerző véleményét szélsőségesnek, túlzónak, de egyidejűleg olyannak is minősítette, amely nem lépte túl a szabad véleménynyilvánítás határát.

[38] A IV/2. közlés második fordulátát („az egyik bírónő, felperes1 és férje építőipari cége 800 milliós megrendelést kapott a várostól a név-ügy másodfokú tárgyalása előtt”) az elsőfokú bíróság tényállításnak minősítette, melynek valóságát az alperes nem bizonyította. Megállapította, hogy a közlés valótlan, ezért az I. rendű felperes jóhírnevének megsértését megállapította.

[39] Az I. rendű felperes által önállóan előterjesztett igények közül a VI. cikk (2020. szeptember 8.) tekintetében a VI/1. közléssel kapcsolatban a közölteket újságírói véleménynek minősítette, amely feltételes módon került megfogalmazásra. A felvetés ténybeli alapját az a cikkbe illesztett meghatalmazás igazolta, mely szerint a II. rendű felperes céges ügyében ügyvédként meghatalmazta az I. rendű felperes édesanyját, akinek a helyettesítésére volt jogosult az az ügyvéd, aki a név-ügy egyik vádlottjának védőjeként járt el. Az irat alapján nem volt nyilvánvalóan okszerűtlen feltételezés az, hogy az I. rendű felperes a céges ügyeiben kapcsolatban állhatott a nevezett ügyvéddel. Az újságíró nem lépett azon túl, hogy ennek a lehetősége fennállt, tényként a kapcsolat fennállását nem állította, így a jóhírnév megsértésére irányuló ezen kereseti kérelmet elutasította. A szóban forgó közléseket újságírói véleményként, értékelésként minősítette, amelyen a szerző azt a véleményét fejezte ki, hogy az I. rendű felperesnek a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatával való közvetett kapcsolatát jeleznie kellett volna a törvényszék elnökének. Valós tényállításként értékelte a közlés azon részeit, hogy a II. rendű felperes szintén beszállítója volt a Szegedi Önkormányzatnak, illetve önkormányzati cégeknek, számlákat állítottak ki az ítélethirdetés előtt és küldték meg azt az önkormányzatnak.

[40] Összességében is megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az elfogultság, összeférhetetlenség felvetésével a cikk nem állította tényként azt, hogy az I. rendű felperes kizárt lett volna a büntetőügy elbírálásából, és azt sem, hogy az ítéletet konkrét anyagi ellenszolgáltatás fejében hozta meg. A szerző azt a véleményét fogalmazta meg az elsőfokú bíróság szerint, hogy a személyes érintettség miatt az I. rendű felperes látszólag akár elfogult is lehetett az ügyben, céges érdekeltségét, a Szegedi Önkormányzattal való gazdasági kapcsolatát jeleznie kellett volna a bírósági szervezeten belül. Ezt az elsőfokú bíróság közügyben kinyilvánított és a sajtószabadság keretein belül megfogalmazott véleményként értékelte, amelynek kifejezése kapcsán szélsőséges, túlzó és hatásvadász megfogalmazásokat is tűrnie kell az I. rendű felperesnek. Rögzítette, hogy a bírói elfogultság a büntetőeljárás törvény értelmében is szubjektív kizárási okot jelent, amennyiben azt a bíró vagy más nem jelzi és a kizárás tárgyában határozathozatalra nem kerül sor, az ügyben a bíró eljárhat. Nem volt ezért jelentősége annak, hogy a fegyelmi eljárásban milyen határozat született, illetve, hogy a harmadfokon eljáró bíróság észlelte a kizárási okot vagy sem. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes által megjelölt okirati bizonyítékok nem zárják ki az alperesnek az elfogultságra, vagy annak látszatára vonatkozó véleményének megfogalmazását.

[41] Az I-II. rendű felperesek közös kereseti kérelmeinek megítélése során az I. cikk 3. közlése tekintetében az abban foglaltakat az elsőfokú bíróság tényállításnak tekintette és megállapította, hogy az sértő, ezért a jóhírnév megsértését mindkét felperes vonatkozásában megállapította.

[42] A IV. cikk (2020. január 6 – 1. cikk) 1. közlése (800 millió forintos megrendelés a II. rendű felperes részéről, két nappal a felmentő ítélet előtt leadott számla, amelyet ki is fizettek) esetében az elsőfokú bíróság annak valótlanlansága és sértő jellege miatt megállapította az I-II. rendű felperesek jóhírnevének megsértését.

[43] Az V. cikk (2020. január 6. - 2. cikk) közléseit az elsőfokú bíróság ugyancsak valótlan tényállításnak minősítve, a jogsértést mindkét felperes esetében megállapította. Az V/2. közlés utolsó szövegrészét („más olyan nagyértékű munkát is találtunk felperes1

bíróknak cégének háza táján, ami összefüggéseket mutat bírói tevékenységével”) az elsőfokú bíróság újságírói véleményként értékelte, ebben a tekintetben a keresetet alaptalannak találta.

[44] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az ismertetett kitételek tekintetében a jogsértést a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján megállapította, a *b)* pont alapján az alperest eltiltotta a további jogsértéstől és a *c)* pont szerint kötelezte elégtétel adására.

[45] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj vonatkozásában a felperesek keresetét részben találta alaposnak. Megállapította, hogy a jogsértések tárgyi súlyuknál fogva alkalmasak nem vagyoni hátrány okozására. A sérelemdíj összegét a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg.

[46] Az I. rendű felperes esetében külön mérlegelte, hogy személyét illetően a kereset csak kisebb részben volt alapos, az I. rendű felperes közéleti szereplőként fokozottan tűrni köteles a személyét érintő kritikát. Álláspontja szerint az összecszerűsítést nem befolyásolhatja az, hogy a közöltek alkalmasak voltak a bírói függetlenségbe vetett hit, így az igazságszolgáltatás függetlenségébe vetett bizalom csorbítására. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy az I. rendű felperes bíróként nem volt abban a helyzetben, hogy a sajtó nyilvánossága előtt az általa elbírált ügyről nyilatkozzon. Külön bizonyítás nélkül fogadta el azokat a köztudomású hátrányokat, amelyek az I. rendű felperest a valótlan közlésekkel összefüggésben érték (magyarázkodási kényszer), ugyanakkor a köztudomású sérelmeket meghaladó hátrányokat nem vett figyelembe, mert erre nézve az I. rendű felperes bizonyítást nem ajánlott fel. Az I. rendű felperest a munkájában ért hátrányokat azzal az indokolással nem vette figyelembe, hogy e következményeket nem a perben megállapított jogsértések eredményezték, hanem a cikkekben feltárt, az elfogultság lehetőségét, látszatát felvető valós tények. Megállapítása szerint önmagában az a körülmény, hogy az I. rendű felperes fegyelmi felelősségét nem állapították meg és egyéb módon sem marasztalták el, még nem alapozza meg az alperes felelősségét és nem bizonyítja a cikkekben írtak valótlanosságát - vélemények, értékítéletek, következtetések valóságtartalma eleve nem vizsgálható.

[47] Külön rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a fegyelmi eljárás megindításának oka az I. rendű felperesnek a II. rendű felperesen keresztül ténylegesen fennálló, a Szegedi Önkormányzathoz fűződő kapcsolata, esetleges gazdasági érdekeltsége volt. Az I. rendű felperesnek tudnia kellett arról, hogy a sajtó és a közvélemény a név Zrt.-t, illetve annak vezetőit összekapcsolja a Szegedi Önkormányzattal, illetve annak vezetésével, akár a valós tényektől függetlenül is. Ennek ellenére nem jelentette be az eljáró tanács elnökének, illetve hivatali feletteseinek, hogy tulajdonosa az építőiparban érdekelt II. rendű felperesnek, a maga részéről elfogultsági kifogást nem terjesztett elő, és ezzel csorbította a Szegedi Törvényszék tekintélyét, a bírósági eljárásba vetett közbizalmat. Ehhez képest az elsőfokú bíróság szerint az I. rendű felperes a vele szemben indult eljárásokat és az azokkal összefüggő intézkedéseket, mint nem vagyoni hátrányt, az alperessel szemben nem érvényesítheti. Az összes körülmény mérlegelésével az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes javára 1 millió forint sérelemdíjat ítélt meg, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[48] A II. rendű felperes esetében a szakmai jóhírnevet sértő tényezőket vette figyelembe annak értékelésével, hogy a II. rendű felperes törvényes képviselője a nem vagyoni hátrányok tekintetében semmilyen módon nem igazolta azok bekövetkezését. Bizonyítatlannak találta azt is, hogy a kft. az általa megjelölt összegű vállalkozói díjtól esett el a cikkek miatt, egyébként rögzítette, hogy vagyoni hátrány sérelemdíjként nem érvényesíthető. Hátrányként a II. rendű felperes esetében azt fogadta el, hogy a II. rendű felperes törvényes képviselőjének is magyarázkodnia kellett, illetve a jogsértés tárgyi súlya sem volt jelentéktelen, továbbá a jogsértések ismétlődtek. Mindezekre figyelemmel a II. rendű felperes javára 500.000 forint sérelemdíjat ítélt meg, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[49] Az I-II. rendű felperesek és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, az I-II. rendű felpereseket részperköltség megfizetésére kötelezte, továbbá rendelkezett a le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről.

[50] A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan észlelte az ügy alapjogi érintettségét, illetve azt, hogy a név-per és az azzal kapcsolatos információk közügyet jelentettek, a helységi építőipari vállalkozás működése, a vezetőivel szemben indult büntetőeljárás tekintetében széleskörű társadalmi diskurzus zajlott. A büntetőeljárásban bírói tisztségükben eljáró személyek hivatásukból fakadóan közszereplők, a sajtófigyelem mellett zajló per során tanúsított magatartásuk és ezzel kapcsolatban az eljárás tisztességes volta, pártatlansága közügynek minősül. Úgy értékelte, hogy a cikksorozat alapvetően azzal foglalkozott, hogy az I. rendű felperesnek egyébként a magánszférájába tartozó életkörülményei, jövedelmi-vagyoni viszonyai is figyelmet kaptak. Az alperes fel kívánta hívni a közfigyelmet arra, hogy a nagy társadalmi nyilvánosságot érintő büntetőper elbírálásában résztvevő bírók ténylegesen érintettek lehetnek az ügyben. Megállapította ezért a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú eljárásban helyesen minősítették a felpereseket közéleti szereplőnek, a perbeli ügyet közérdeklődésre számot tartó közügynek. Ennek azért tulajdonított kiemelt jelentőséget, mert az ítélezési gyakorlat és az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján ilyen esetben a megszólalások a szabad véleménynyilvánítás magasabb fokú védelme alatt állnak és ennek figyelembevételével kellett az egyes kitételeket külön is értékelni.

[51] Kiemelte, hogy az I. rendű felperes az I/1. közlést, a II/1., 2. és 3. közlését, a III. cikk közléseit, valamint a VI. cikk 2. közlését olyan módon minősítette jogsértőnek, hogy azokban a valós tényt hamis színben tüntették fel. Az adott esetekben azonban a megjelölt közlések egyikének sem lehet olyan ténytartalmat tulajdonítani, mint amelyet annak a felperesek meghatároztak. A kiemelt szövegrészekben az az egyébként valós tény, hogy a II. rendű felperes és az önkormányzat között szerződéses kapcsolat állt fenn, nem azonosítható.

[52] Az I. cikk kifogásolt közlései tekintetében a másodfokú bíróság külön kiemelte, hogy azok nem tartalmazzak a Szegedi Önkormányzat és a II. rendű felperes közötti szerződéses kapcsolat fennállására vonatkozó tényállítást. A II. cikk tekintetében megállapította, hogy a sérelmezett közlések közül csak a II/2. közlés utal a szerződéses jogviszony fennállására, a hamis látszatként megjelölt jelentéstartalmat ez a fordulat sem hordoz.

[53] A III. cikk kifogásolt kitételei esetében megállapította, hogy azokban egyáltalán nem szerepel tényállításként a Szegedi Önkormányzat és a II. rendű felperes szerződéses kapcsolata. A VI/2. közlés tekintetében megállapította, hogy az ugyan utalást tartalmaz a szerződéses jogviszonyra, de hamis látszatkeltés nem volt megállapítható.

[54] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elutasított kereseti kérelmekben ténylegesen újságírói vélemény, értékítélet és annak alátámasztása szerepel, a szerző azt a véleményét kívánta alátámasztani, hogy az I. rendű felperes nem vehetett volna részt a név-ügy másodfokú határozatának meghozatalában. Közérdekű kérdés az, hogy a bírói tevékenységgel összeférhet-e az olyan vállalkozás vezető tisztségviselőinek büntetőjogi felelősségéről való döntés, amely vállalkozáshoz hasonló, az adott piacon ugyancsak tevékenykedő egyik cég résztulajdonosa az eljáró bíró. A cikkek ezt a kérdést a felperesek vállalkozásának konkrét adataival, a szerződéses kapcsolatrendszer feltárásával kísérelték meg tisztázni. Mindez a másodfokú bíróság megállapítása szerint elegendő ténybeli alap olyan vélemény kifejtésére – annak helyességétől vagy helytelenségétől függetlenül –, amely a perben kifogásolt következtetéseket tartalmazta. Az a vonása a közléseknek, hogy az I. rendű felperes bírói szerepével, felhatalmazottságával szemben erőteljes, felfokozott kritikai hangnem is szerepelt, a bírói hivatással, mint sajátos közéleti szerepléssel együtt járó

értékelés, amely bizonyos korlátok között megengedett, ezt a korlátot a perben sérelmezett közlések egyike sem lépte át.

[55] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes megjelölte az I. rendű felperesnek a büntető tanácsban való részvételét, a II. rendű felperes vezető tisztségviselőjével fennálló házastársi kapcsolatát, cégtulajdonosi minőségét és a kft. Szegedi Önkormányzattól kapott megbízásait, építőipari tevékenységi körét, mint a vélemény ténybeli alapjait.

[56] Külön kitért arra, hogy a felperesek által megjelölt BH2011.186. számú eseti döntés a jelen perben nem alkalmazható, mert az alperes nem vádolta meg az I. rendű felperest bűncselekmény elkövetésével, a Btk. szerinti tényállási elemek sem azonosíthatók, ráadásul az I. rendű felperessel szemben nem indult büntetőeljárás.

[57] Megállapította, hogy az I. cikkben a 2. közlés első fordulata helyesen minősítette az elsőfokú bíróság véleménynek, amely a szerző következtetése az I. rendű felperes és házastársának cége „helységi munkák” előtti és utáni jövedelmi helyzetére vonatkozóan. Külön elemezte a II/1.-es közlés megfogalmazásait a másodfokú bíróság abban a tekintetben, hogy az nem fogalmazott meg korrupciós vádat az I. rendű felperessel szemben. A másodfokú bíróság megállapítása szerint a III. cikk egyértelműen a szerző ténybeli alapokon nyugvó véleményét, értékítéletét, következtetését tartalmazza. Összefoglalóan megállapította a másodfokú bíróság, hogy a megfogalmazott vélemények, értékítéletek nem minősülnek kifejezőmódjukban indokolatlanul bántónak, sértőnek, megalázónak, amely a becsület védelméhez fűződő jog megsértésének megállapítását megalapozná, figyelembe véve a közügyben résztvevő közéleti szereplő fokozott tűrési kötelezettségét is.

[58] Az egyes cikkek kifogásolt fordulatai tekintetében a másodfokú bíróság tételesen indokolta azt, hogy miért tekinthető jogilag helyesnek a kifogásolt közléseknek az elsőfokú bíróság által véleményként, értékítéletként minősítése. Kiemelte, hogy egyetlen esetben sem fogalmazott meg az alperes olyan állítást, hogy az I. rendű felperes bűncselekményt követett volna el.

[59] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezését is alaptalannak találta.

[60] A sérelemdíj összegszerűsége tekintetében a felperesek a megítélt összegeknek a keresetben érvényesített összegekre való felemlését, az alperes pedig a sérelemdíj iránti igény teljes elutasítását kérte. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta a sérelemdíj összegszerűsége tekintetében az álláspontját, figyelembe vette a jogsértés jellegét, tárgyi súlyát, ismétlődését, a pernyertesség-pervesztesség arányát, a köztudomású hátrányokat. Nem észlelt olyan körülményt, amelyet az összegszerűség értékelésénél az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helytállóan mellőzte az I. rendű felperes munkahelyi vezetőjének tanúkénti meghallgatását, mert az eljárás irataiból alappal vonta le azt a következtetést, hogy az I. rendű feleprest ért munkahelyi hátrányok elsődleges okai valós tények voltak: az I. rendű felperes és házastársának közös cége és annak a Szegedi Önkormányzattal fennálló szerződéses kapcsolata; majd a büntetőügyben való bírói tevékenységével összefüggésben a pártatlanság látszatának esetleges sérelme – mindezek cáfolatára a tanú vallomása önmagában nem lett volna alkalmas.

[61] A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította: nem volt egyértelmű az, hogy az alperes képviselője egyértelműen elismerte, hogy a keletkezett hátrányok oka a megjelentetett cikksorozat. Rögzítette, hogy az alperesi képviselő ellentétes nyilatkozatokat tett, kétséges tartalmú nyilatkozatát nem lehetett a hátrányok bekövetkeztének indokára vonatkozó elismerésként értékelni. Külön utalt arra, hogy az alperes a megítélt sérelemdíj összegét eltúlozottnak minősítette, azonban nem tett nyilatkozatot arra nézve, hogy

annak mérséklését mennyiben tartja indokoltnak. Mindezekre figyelemmel sem a sérelemdíjak felemelésére, sem azok leszállítására a másodfokú bíróság nem látott okot.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[62] A jogerős ítélet ellen az I-II. rendű felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben – tartalmilag - annak részben való hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elutasított keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát, másodlagosan másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. Megsértett jogszabályként hivatkoztak a Ptk. 2:45. § (1), (2) bekezdésére, a 2:51. § (1) bekezdés *a), b) és c)* pontjára, a 2:52. §-ára, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (2) bekezdésére, 4. § (2) bekezdésére, a 265. § (1) bekezdésére, a 279. § (1) bekezdésére és a 346. § (5) bekezdésére.

[63] Kérelmük indokolásában a felperesek fenntartva a perben tett előadásukat, valamennyi, a jogsértés megállapítására irányuló kereseti kérelem kapcsán állították, hogy a kifogásolt közlések valótlan és sértő tényállítások, így a jóhírnév megsértésének megállapítására alkalmasak. Valamennyi kitétel esetében rögzítették, hogy amennyiben az véleménynek minősül, az az érintett felperes vagy felperesek becsületét sérti. Előadták, hogy döntő fontosságú valamennyi esetben a tényállítás és az értékítélet egymástól való elhatárolása, amelynek alapja kizárólag a bizonyíthatóság kérdése lehet. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog kiemelt fontosságú alkotmányos alapjog, amely azonban nem jelenti azt, hogy korlátozhatatlan lenne. Hivatkoztak arra is, hogy a másodfokú bíróság több esetben a rendelkezésre álló adatokat helytelenül, okszerűtlenül mérlegelte, megsértve ezzel a Pp. 279. §-ának rendelkezését. Az I. rendű felperes kiemelte: a perbeli cikkekkel okozati összefüggésben indultak vele szemben a különböző, őt lelkileg megviselő eljárások, a közvetlen ítélkező tevékenységtől való „eltanácsolása” is köthető a perbeli cikksorozathoz. Hangsúlyozta, hogy ezt a körülményt az alperes képviselője a tárgyaláson maga is elismerte. Közzétett eseti döntésekre hivatkozott, mely szerint „túlmege” a véleménynyilvánítás szabadságán és a jóhírnév sérelmét megállapíthatóvá teszi az, ha a közlésben, akár büntetőeljárás, akár fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgáló valótlan tényállítások szerepelnek. A felperesek álláspontja szerint a véleménynyilvánítás csak akkor lehet jogszerű, ha annak kellő ténybeli alapja van, és a vélemény a ténybeli alappal logikai kapcsolatban áll. A cikkek jelentős része közvetlenül, illetve az I. rendű felperes esetében közvetve korrupciós kapcsolatot feltételez.

[64] A VI. cikk tekintetében külön kiemelték, hogy a nevezett ügyvéddel való esetleges kapcsolat minden ténybeli alapot nélkülöző állítás. Az I. rendű felperesnek az adott gazdasági vállalkozásban (II. rendű felperes) való érintettségét a jogszabály alapján egyáltalán nem volt szükséges bejelentenie, így ennek elmaradását sem lehet a terhére értékelni még vélemény formájában sem.

[65] A sérelemdíj tekintetében előadták, hogy az I. rendű felperest különösen súlyos hátrányok érték, a pályájában törést okozott, a kifogásolt közlések széles körben elterjedtek, más médiumok is átvették, és igazolták az ezzel kapcsolatban született gyalázkodó kommenteket. Hangsúlyozták, hogy a sérelemdíj esetében érvényesíteni kell annak valamennyi funkcióját, a megítélt összegnek alkalmasnak kell lennie a jogsértéssel okozott hátrány kompenzációjára, ki kell fejeznie a magánjogi büntetést, illetve kellő hatásúnak kell lennie a további jogsértéstől való visszatartásra.

[66] Az alperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján.

A Kúria döntése és jogi indokai

[67] A felperesek felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alaptalan.

[68] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki. A jogerős ítéletnek a jogsértést részben megállapító rendelkezései, valamint a sérelemdíj iránti igénynek részben helyt adó rendelkezései, továbbá a megállapított jogsértésekkel összefüggésben az objektív jogkövetkezmények alkalmazása felülvizsgálati kérelemmel nem volt támadott.

[69] A felülvizsgálati kérelem nem a per folytatása, hanem szigorú eljárási szabályok szerinti rendkívüli perorvoslat. Ennek során kizárólag a Pp. 413. § (1) bekezdés *a)-e)* pontjaiban meghatározott tartalmi követelményeknek megfelelő felülvizsgálati hivatkozások vehetők figyelembe. A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a jogszabályhely pontos megnevezése, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokai, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 413. § (1) bekezdés b) pont]. A Pp. 413. § (1) és (2) bekezdése értelmében - miként azokat a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3-7. pontja értelmezte és az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak az új Pp. hatálybalépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. Polgári jogegységi határozat szerint az új Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadó - a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet - vonatkozó részében - a Kúria nem vizsgálhatja érdemben.

[70] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben csupán hivatkoztak arra, hogy a jogerős ítélet - egyebek mellett - sértette a Pp. 2. § (2) bekezdését, 4. § (2) bekezdését, és 346. § (5) bekezdését, e jogszabálysértések részletes indokát azonban nem fejtették ki. Ezért a Kúria azok vizsgálatát mellőzte.

[71] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A (2) bekezdés szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A (4) bekezdés szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.

[72] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse és abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat

mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 2:43. § d) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A Ptk. 2:45. § (1) bekezdése szerint a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.

[73] Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a cikksorozat alapvetően közügyben született, közéleti kérdést tárgyal. Az I. rendű felperes bírói tisztségénél fogva ítélezési tevékenysége kapcsán közéleti szereplőnek minősül. A II. rendű felperes gazdasági vállalkozás, amely az I. rendű felperes résztulajdonában áll, gyakorlatilag a közéleti szereplő megítélésével esik azonos elbírálás alá, tekintettel arra, hogy nem vitatottan gazdasági tevékenysége során közbeszerzési eljárásokon keresztül közpénzből származó megrendelésekben részesült Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatától, illetve annak cégeitől, így ezen szerződések teljesítése is közügynek minősül.

[74] A Ptk. 2:44. § (1) bekezdése szerint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplők személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A Ptk. e rendelkezésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság a 7/2014. (III.7.) AB határozatában rögzíti, hogy a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik. A véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. Egyfelől a demokratikus jogállam intézményeinek és a demokratikus közéletet hivatásszerűen alakítóknak a szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája a társadalom tagjainak, az állampolgároknak, valamint a sajtónak olyan alapvető joga, amely a demokrácia lényegi eleme. Másfelől a tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét. {Indokolás [45], [49] és [50] bekezdés}

[75] Az Alkotmánybíróság más határozatában elvi jelentőséggel rögzítette, hogy a nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönteni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítás nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás szabadságának korlátjaként határozza meg mások emberi méltóságából fakadó becsület és jóhírnév védelmét, vagyis a véleményszabadság már nem nyújt védelmet

az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán- vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása. Ezenkívül nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében öltenek testet. {Alkotmánybíróság 13/2014. (IV.18.) AB határozat Indokolás [39], [40] bekezdés}.

[76] Mindezeket figyelembe véve a másodfokú bíróság helytállóan ítélte meg a hat részből álló cikksorozat alapvető kiindulási pontját, koncepcióját, amikor úgy ítélte meg, hogy a kifogásolt cikkek aktuális kérdést boncolgatnak, a név-ügyben született másodfokú ítélet kapcsán azzal foglalkoznak, hogy az ügyben másodfokon eljáró ítélkező tanács tagjai – köztük az I. rendű felperes – esetében nem merül-e fel olyan fokú érintettség, amely felveti a pártatlanság, vagy legalábbis annak látszatának kérdését. Annak megítélésénél, hogy egy-egy kitétel tényállításnak, vagy véleménynek minősül, fontos általános szempont az is, hogy a véleménysszabadság nemcsak bizonyos felfogások vagy eszmék, hanem magának a véleménynyilvánításnak a lehetősége előtt nyit szabad utat. Ebből következik, hogy a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. A közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelemének felhívása érdekében pedig bizonyos fokú túlzást, provokációt is magában foglalhatnak.

[77] Egyetértett a Kúria a másodfokú bíróság azon megállapításával, hogy a cikksorozat erőteljes, provokatív stílusban, alapvetően azzal foglalkozott, hogy az I. rendű felperesnek bíróként jeleznie kellett volna felettesei irányában azt az érintettségét, hogy olyan gazdasági vállalkozás (II. rendű felperes) résztulajdonosa, amely részben olyan megrendelőktől származó szerződések teljesítésében vesz részt, amelyek köre legalábbis részben azonos az általa másodfokú bíróként elbírált ügyben szereplő vádlottak által megkötött vállalkozási szerződések megrendelőivel.

[78] A perbeli esetben az I-II. rendű felperesek általánosságban hivatkoztak arra, hogy az alperes által a cikksorozatban ismétlődően kifejtettek ténybeli alapja döntő részben hiányzik, az I. rendű felperest a gazdasági vállalkozásban való tulajdonlását illetően a kapcsolódó eljárásokban tett megállapítások szerint tételes bejelentési kötelezettség nem terhelte, és nem került sor arra sem, hogy az I. rendű felperes részvételével meghozott ítélet meghozatalát közvetlenül megelőzően vagy azt követően a II. rendű felperes részére az önkormányzati megrendelések kapcsán kifizetések történtek volna. Utaltak arra is, hogy az I. rendű felperessel szemben indított fegyelmi eljárásban konkrétan megállapították, hogy az adott ügyben az eljárásának kizártságát csak a büntetőügyben eljáró bíróságok állapíthatták volna meg, erre azonban nem került sor. Álláspontjuk szerint a cikksorozat részleteiben és összességében is alkalmas volt olyan látszat keltésére, hogy az I. rendű felperes korrupciós bűncselekmény elkövetésében vett részt, márpedig vele szemben ítélkező tevékenysége kapcsán semmilyen büntetőeljárás nem indult, de még csak feljelentés sem született.

[79] Az alperes ezzel szemben azzal érvelt, hogy a szerző a cikksorozatban bűncselekmény elkövetésének gyanúját egyáltalán nem hozta fel, kizárólag azzal kapcsolatban fejtette ki véleményét, hogy álláspontja szerint a gazdasági társaságban való érdekeltsége okán egyes megrendelők személyére figyelemmel az I. rendű felperesnek jeleznie kellett volna bírósági felettesei irányában egyfajta érintettségét, és a pártatlanság, az elfogultatlanság látszatának megőrzése érdekében nem lett volna szabad részt vennie a név-ügy másodfokú elbírálásában.

[80] A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a kifogásolt kitételek, közlések döntő többsége alapvetően véleménynyilvánításként értékelhető, amely ténybeli alapokkal rendelkezik. Ilyen ténybeli alap az, hogy az I. rendű felperes a II. rendű felperes gazdasági társaságban tulajdonostárs, ezáltal annak gazdasági eredményességében érdekelt személy, további ténykérdés az, hogy a résztulajdonában álló II. rendű felperes közbeszerzési eljárásokon keresztül megrendeléseket kapott a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatától, illetve annak cégeitől – ők pedig megrendelőként szerepeltek az úgynevezett név-ügy kapcsán is. Nem vitatott tény továbbá az is, hogy az I. rendű felperes bíróként részt vett a név-ügy másodfokú elbírálásában, amelynek során felmentő ítélet született.

[81] Ugyancsak helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az ismertetett ténybeli alapok mellett közéleti ügyben kifejthető olyan értékitélet, értékelés, vélemény, következtetés, mely szerint az I. rendű felperesnek jeleznie kellett volna az eljáró másodfokú tanács összetételéről, illetve kijelöléséről döntő személynek a II. rendű felperes cégben való érdekeltiségét. Szabadon kifejthető ugyanis olyan tartalmú vélemény, hogy az adott ügy elbírálásában való kizártságnak nem csupán objektív kritériumai léteznek, hanem az elfogultság szubjektív kategóriája is, és a pártatlanság tényleges fennállása mellett a kívülág, a társadalom számára fontos lehet a pártatlanság, az elfogulatlanság látszatának megőrzése is. A Kúria fontosnak tartja kihangsúlyozni ebben a körben azt, hogy a bíróságok egy-egy kitétel, közlés véleményként történő értékelésével nem a kifejtett véleménnyel való azonosulásukat, vagy azzal való szembehelyezkedésüket fejezik ki, mert ez nem a feladatuk. A vélemény lehet helyes vagy helytelen, igaz vagy hamis, értékes vagy értéktelen, közügyekben maga a véleménynyilvánítás lehetősége élvez alkotmányos védelmet. Mindezen általános szempontok alapján végezte el felülvizsgálati kérelemmel érintett kereseti kérelmek vizsgálatát.

[82] Az I. cikk (2019. XII. 16.) 1. közlésével kapcsolatos kereseti igényt az eljáró bíróságok alaptalannak találták. A Kúria megítélése szerint helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy az alperes ebben az esetben nem lépte túl a szabad véleménynyilvánításhoz való jog kereteit annak közlésével, miszerint „lehet, hogy nem is véletlen a név-ügyben eljáró Szegedi Törvényszék felmentő ítélete”. Ugyancsak helyesen értékelték véleményként az eljáró bíróságok az I. közlés második mondatát, valamint mindkét felperes érintettsége mellett annak közlését, amely szerint nem állapítható meg, hogy az üzleti életben a „helységi munkák” előtt az I. rendű felperes és házastársa „kaszált volna”. A másodfokú bíróság megjelölte a közlés ténybeli alapjait, és helyesen ítélte meg, hogy a szerző ennek kapcsán véleményt formált az I. rendű felperesnek a büntetőügy másodfokú ítéletének meghozatalában történő szerepvállalásáról. Ez a vélemény kifejezőmódjában nem volt indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó, ezért ebben az esetben a felperesek másodlagos kereseti kérelme, vagyis a becsülethez való jog megsértésének megállapítása sem foghatott helyt.

[83] A II. cikk (2019. XII. 17.) 1-2. közlései tekintetében a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet helytállóan minősítette azokat ténybeli alapokon nyugvó véleményként, amelyben leegyszerűsítve ugyan, de az az álláspont került kifejtésre, hogy a II. rendű felperes – amelyben az I. rendű felperesnek gazdasági érdekeltisége van – a névhez hasonlóan helység városának is dolgozott, és az I. rendű felperes részt vett a büntetőügy másodfokú, felmentő határozatának meghozatalában. A II/2. közlés esetében a cikk visszautal a korábbi írásra azzal, hogy a II. rendű felperes jelentős összegű bevételt realizált az önkormányzati megrendelések kapcsán. Ezzel az alperes nem lépett túl a ténybeli alapok bemutatásán, megjelölve a korábbiak szerint jogszerűen kifejtett véleményének alapjait, így ezeket a kereseti kérelmeket is megalapozottan utasította el a jogerős ítélet.

[84] A II/3. közlés alapvetően a jogszabályok értelmezésére vonatkozik, amely tekintetében a szerző megkeresett egy alkotmányjogászt, aki kifejtette a jogi véleményét a kérdésben. A kifogásolt kitétel a szövegösszefüggéseiben értelmezve nem állítja azt, hogy az I. rendű felperes konkrétan törvénysértést követett volna el, ilyet a nyilatkozó jogász sem állít. A PK 12. számú állásfoglalásban kifejtettekre is figyelemmel a II. cikk esetében is helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a kifejtett vélemény objektív, külső szemléletmód szerint kifejezőmódjában nem tekinthető indokolatlanul bántónak, sértőnek, lealacsonyítónak, ezért ebben az esetben sem állapítható meg a becsület védelméhez való jog megsértése sem.

[85] A III. cikk (2019. XII. 19.) címe és a III/1-2. közlések egyértelműen a szerző erőteljes véleményét, értékítéletét fejezik ki a kialakult helyzetről, a Szegedi Törvényszék ítélezési tevékenységéről. Az indulatos megfogalmazás, a túlzások alkalmazása a szabad véleménynyilvánítás részét képezi, az itt kifogásolt közlések a közéleti szereplők, illetve a közügyben érintett vállalkozás esetében a fokozott tűrési kötelezettség mellett nem tekinthetők jogsértő tartalmúnak.

[86] A IV. cikkben (2020. I. 6. „Fegyelmi eljárás...”) kifogásolt közlések közül több tekintetben is megállapításra került a jogsértés, amely a felülvizsgálati eljárásnak nem volt tárgya. A „névlékkal pacsizó bírák”, valamint a helységi városházának való „lekötelezettség” kifejezések tekintetében a Kúria egyetértett az eljárt bíróságokkal, miszerint ezek a megfogalmazások egyértelműen értékítéletnek, véleménynek minősülnek, amelyeknek van ténybeli alapja, stílusában pedig nem tekinthetők indokolatlanul bántónak, lealacsonyítónak, ezért a jogsértés nem volt megállapítható.

[87] Az V. cikkben (2020. I. 6. „Micsoda véletlen...”) kifogásolt közlések esetében - az előző cikkhez hasonlóan (vállalkozói díjak nagysága, kifizetés időpontja) - a jogsértés többségében mindkét felperest érintően megállapítására került. További jogsértések megállapítására a Kúria sem látott alapot, mert ebben az esetben sem történt olyan utalás, vagy a valós tényeknek a hamis színben való feltüntetése, amely olyan tartalmat hordozna, hogy az I. rendű felperes korrupciós bűncselekményben lenne részes, egyebekben pedig a cikk a szerző véleményét, értékítéletét tartalmazza.

[88] A VI. cikk (2020. IX. 8.) esetében az I. rendű felperes kifogásolta: valótlanul állították róla, hogy céges ügyeiben kapcsolatban állhatott a név-ügy egyik vádlottjának védő ügyvédjével. Előadta, hogy az ennek igazolására felhozott dokumentum, illetve állítás megalapozatlan, mert édesanyja nem dolgozik ügyvédként, így helyettesítési meghatalmazást sem adhatott egy változás-bejegyzési ügyben az ügyvéd részére. A jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a cikk szerzője, a rendelkezésre álló irat alapján formált véleményt, további vizsgálat, vagy utánajárás elvégzésére a szerző nem volt köteles.

[89] A VI/2. közlés egyértelműen az egész cselekménysorozat értékelése, amely összefoglalja a cikksorozat szerzőjének a véleményét arról, hogy az I. rendű felperes elmulasztotta jelezni, hogy a II. rendű felperes, mint a házastársával közös cége szintén beszállítója a szegedi önkormányzatnak, illetve annak cégeinek. Ez valós tényeken alapuló, közéleti kérdésben kifejtett vélemény, amely jogsértés megállapítására nem ad alapot.

[90] A megállapított sérelemdíj összegének kereset szerinti felemelésére vonatkozó felülvizsgálati kérelmében az I. rendű felperes előadta, hogy a perbeli ismétlődő, sorozatos közlések számára súlyos hátrányt okoztak. Helységeen élő házaspárként folyamatosan magyarázkodásra kényszerültek, az I. rendű felperes gyalázkodó Messenger-üzenetek sokaságát kapta; a cikkekre hivatkozással közleményeket tettek közzé a név5 műsor címe3 című adásában, az név6 műsor címe4ben, illetve a név7-ben, fokozva a sértő kijelentések nyilvánosságát, továbbá a személyével kapcsolatban megindult fegyelmi eljárás kapcsolatba hozható a cikksorozattal, ez az eljárás számára fokozott lelki megterhelést okozott, pályájában törés következett be. A II. rendű felperes felülvizsgálati álláspontja szerint a kifogásolt

közlések alkalmasak voltak az üzleti jóhírnévének rombolására, amely megnehezítette az üzleti életben való további részvételét. A felperesek szerint a megítélt összeg nem alkalmas a sérelemdíj valamennyi funkciójának betöltésére, nem nyújt elegendő kompenzációt a bekövetkezett nemvagyonosi hátrányokra, nem fejez ki érdemben magánjogi büntetést, és a további jogsértések megelőzésére sem alkalmas.

[91] A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése értelmében, akit személyiségi jogaiban megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nemvagyonosi sérelemért. A (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A (3) bekezdés szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatására – tekintettel egy összegben határozza meg.

[92] A jogerős ítéletben a sérelemdíj összegszerűségéről a döntés a per adatainak mérlegelésén alapul.

A Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. A felülvizsgálati eljárásban a következetes és egyértelmű ítélkezési gyakorlat értelmében érvényesül a felülmérlegelés tilalma, azaz alapvetően nincs helye a bizonyítékok ismételt értékelésének és egybevetésének. Ez alól kivétel csak azt jelent, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, iratellenes, vagy nyilvánvalóan ellentétes a logika alapvető szabályaival (BH1999.44., BH2013.119.). A jelen esetben a Kúria ilyen körülményt nem észlelt.

[93] A másodfokú bíróság a mérlegelés során hozott döntését részletesen megindokolta, kifejtette, hogy miért nem látott alapot az elsőfokú bíróság által megítélt összegű sérelemdíj felemelésére. A jogsértés nem jelentéktelen tárgyi súlya mellett megalapozottan vette figyelembe azt a körülményt, hogy a jogalap tekintetében a felperesek csak kisebb részben lettek pernyertesek, illetve, hogy a köztudomású hátránként értékelhető körülményeken túlmenően további nem vagyoni hátrány bizonyítására érdemben nem került sor. Azt is helytállóan értékelte a másodfokú bíróság, hogy szükségtelen az I. rendű felperes munkahelyi felettesének (kollégiumvezető-helyettes) a tanúkénti meghallgatása, mert a munkahelyi hátrányok bekövetkezése alapvetően valós tényekre volt visszavezethető. Nem vitatott tény az, hogy az I. rendű felperes olyan büntetőügy másodfokú tanácsában járt el bíróként, és vett részt ítélet meghozatalában, amelyben a vádlottak cégét ugyanaz az önkormányzat, mint megbízó látta el jelentős bevételt eredményező munkákkal, mint az I. rendű felperes résztulajdonában álló II. rendű felperest. A munkahelyi vizsgálatokat és az ahhoz kapcsolódó intézkedéseket az arra jogosult személyek, szervezetek képviselői rendelték el, a vizsgálat alapjául szolgáló valós tények alapján. Az újságíró az adott kérdésben többszörösen erőteljes véleményt formált ugyan, amellyel azonban csupán felhívta a figyelmet a kivizsgálandó kérdésre, így a munkahelyi következményekért közvetlenül felelőssé nem tehető, ezért ezzel kapcsolatban a sérelemdíj összegének felemelésére a Kúria sem látott alapot. Helyesen ítélte meg a másodfokú bíróság, hogy a kollégiumvezető-helyettes tanúkénti meghallgatásától külön eredmény nem volt várható, így azt alappal mellőzték az eljáró bíróságok. A fent kifejtettek szerint az újságíró jogszerűen fejthetett ki olyan véleményt, hogy az I. rendű felperes II. rendű felperesnél megvalósuló gazdasági érdekeltségeinek megfelelő módon való jelzése a kialakult helyzetet megelőzhette volna.

[94] A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott EBH2018.B.19. és BH2011.186. számon megjelent eseti döntések eltérő tényállásuk miatt a jelen perben azért nem irányadók, miután azokban a büntető ügyszakban a rágalmozás bűncselekményének – a polgári jogi személyiségvédelemtől eltérő – törvényi tényállásának vizsgálata során a terhelt bűnösségére vonatkozóan tett, a szöveggörnyezetből kiragadott megállapítások szerepelnek. A perbeli esetben mégha indult is fegyelmi eljárás az I. rendű felperes összeférhetetlenségének kérdésében, annak eredményétől függetlenül a felperes személyes érintettségére vonatkozó, a tényekből levont újságírói vélemény a jóhírnév megsértését nem teszi megállapíthatóvá. A fent kifejtettek szerint pedig a kifogásolt cikkekben olyan konkrét tényközlés nem szerepelt, amely önmagában megalapozná a büntetőeljárás megindítását.

[95] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat nem sértette meg, ezért azt a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[96] 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1)-(2) bekezdés, 2:43. § d) pontja, 2:45. § (1)-(2) bekezdés, 2:52. §

2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 279. § (1) bekezdése, 346. § (5) bekezdése

PK 12. számú állásfoglalás

A döntés elvi tartalma

[97] Az ítélező bíró tisztségénél fogva közéleti szereplőnek minősül. Ítélező tevékenysége a pártatlanság látszatának fenntartására is kiterjedően a véleménynyilvánítás szintjén akár élesen is kritizálható, de a kifejtett vélemény nem sértheti az emberi méltóságát. Gazdálkodó szervezet üzleti tevékenysége is kritika tárgyát képezheti, ha ezen tevékenysége közpénzeket érintő szerződések keretében zajlik, ilyen esetben a kritikát közügy érintettségére figyelemmel a gazdálkodó szervezet is fokozottan tűrni köteles.

Záró rész

[98] A Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban pervesztes I-II. rendű felpereseket kötelezte az alperesnek a jogi képviselője munkadíjában jelentkező felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) és (6) bekezdése alapján az elvégzett ügyvédi munkával arányban állóan, mérlegeléssel állapította meg.

[99] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték összegét a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján állapította meg. Tájékoztatja az I-II. rendű felpereseket, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetniük, megfizetése során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[100] A Kúria az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró